

Sissejuhatus:

Lolli raha eelised

SIINKOHAL TÕOTAB AUTOR, PROFESSIONAALNE INVESTOR, et järgneval 287 leheküljel jagab ta lugejatega oma edu saladusi. Kuid minu raamatu esimene reegel kõlab: ärge kuulake professionaale! Kaksikümmend aastat selles ametis on mind veennud, et iga normaalne inimene, kes kasutab tavapäraselt kolme protsenti oma ajust, võib valida aktsiaid sama hästi või veel paremini kui keskmine Wall Streeti ekspert.

Kindlasti te ei oota, et plastiline kirurg soovitaks teil ise endale näooperatsiooni teha, et torumees käsiks teil ise boilerit paigaldada või juuksur laseks teil ise oma tukka lõigata, aga siin ei ole küsimus kirurgias, torustikus ega juukselõikuses. Siin on tegu investeerimisega, kus tark raha pole eriti tark ja loll raha ei olegi tegelikult nii loll, kui ta arvab. Loll raha on loll ainult siis, kui ta kuulab targa raha nõu.

Asjaarmastajast investoril on tegelikult palju loomupäraseid eeliseid, mida ära kasutades on tal võimalik ekspertidest ja turust tervikuna paremaid tulemusi saavutada. Selge see, et ise endale aktsiaid valides peaksitegi ekspertidest edukam olema. Vastasel juhul milleks üldse vaeva näha?

Ma ei kavatse nüüd hoogu sattuda ega soovita teil kõiki investeerimisfonde paugupealt maha müüa. Kui selline asi peaks massiliselt muutuma, olen oma tööst ilma. Pealegi pole investeerimisfondidel

häda midagi, eriti kui need investorile kasumit toodavad. Teatan puhtast aususest ja mitte niisama enesekiituseks, et miljonid amatöörinvestorid on Fidelity Magellani fondiosakutega kena tootlust teeninud, mistap mul üleüldse palutigi seda raamatut kirjutama hakata. Investeerimisfond on imehea leiutis neile, kellel pole aega või tahtmist oma nutti börsi vastu proovile panna, samuti neile, kes soovivad korralikku hajutatust väikese summaga.

Kui aga olete jõudnud otsusele, et tahate iseseisvalt investeerida, peaksite proovima seda tõesti iseseisvalt teha. See tähendab kuumade vihjete, maaklerifirmade ostusoovituste ja teie lemmikuudiskirjade uusimate „kindlate tõusjate” eiramist omaenda uurimistöö kasuks. See tähendab, et tuleb ignoreerida ka kõiki aktsiaid, mille kohta te kuulete, et Peter Lynch või mõni muu autoriteet on seda ostmas.

On vähemalt kolm head põhjust, mispärast ignoreerida Peter Lynchi oste: (1) ta võib eksida! (Pikk nimekiri miinuses aktsiaid minu enda portfellis tuletab mulle pidevalt meelde, et nõndanimeetatud tark raha on umbes 40 protsendil juhtudest ütlemata loll); (2) isegi kui tal on õigus, ei tea te kunagi, millal ta mõne aktsia suhtes meelt muudab ja müüma asub; (3) teil on paremaid allikaid ja need on kõikjal teie ümber. Paremad on need selle poolest, et te saate neid kogu aeg jälgida, nii nagu mina jälgin enda omi.

Kui olete vähemalt pooleldi valvas, võite noppida suurepärase tootlusega aktsiaid otse oma töökohast või lähimast ostukeskusest tükk aega enne seda, kui Wall Street need avastab. Pole võimalik olla Ameerikas tarbija ja kanda taskus krediitkaarti, ilma et oleksite juba kümneid ettevõtteid fundamentaalselt analüüsinud – ja kui te ise samal alal tegutsete, siis seda parem. Nii leiategi kümnekordseid. Mina olen Fidelitys töötades ikka ja jälle selle tunnistaja olnud.

NEED VÓRRATUD KÜMNEKORDSED

Wall Streeti kõnepruugis on *kümnekordne* aktsia, millega olete oma raha kümnekordselt tagasi teeninud. Ilmselt on see puhttehniline termin laenatud pesapallist, kus kõneldakse aga kõige rohkem ainult neljakordsetest – see tähendab kojujooksu. Minu tegevusalal on ka neljakordne tore, aga kümnekordne võrdub kahe ja poole koju-

jooksuga. Kui teil on aktsiaturul kunagi kümnekordne olnud, siis teate küll, kui meeldiv see on.

Oma investeerimiskarjääri alguses kujunes mul raha kümnekordistamise vastu eriline kirg. Esimene aktsia, mille ma ostsin, Flying Tiger Airlines, osutus mitmekordseks ja viis mind edukalt läbi magistriõppe. Viimasel kümnendil on mõni juhuslik viie- ja kümnekordne ning sekka haruldasem kahekümnekordne aidanud mu fondil olla konkurentidest edukam – kusjuures mul on 1400 erinevat aktsiat. Väikeses portfellis võib isegi üksainus sellise tootlusega aktsia nurjunud investeeringud lõppkokkuvõttes kasumisse pöörata. Efekt võib olla muljetavaldav.

Kõige selgemalt kerkib see mõju esile nõrgal turul – jah, ka nõrgal turul eksisteerivad *kümnekordsed*. Läheme tagasi aastasse 1980, mil suure pullituru koidikuni oli jäänud kaks aastat. Oletame, et investeerisite 22. detsembril 1980. aastal 10 000 dollarit alljärgnevasse kümnesse aktsiasse ja hoidsite neid 4. oktoobrini 1983. See on strateegia A. Strateegia B on sama, ainult et te lisasite üheteistkümnendaks Stop & Shopi aktsia, mis osutus *kümnekordseks*.

Strateegia A, mis kasvatas 10 000 dollarit 13 040 dollarini, andis tulemuseks ligi kolme aasta kohta kesise 30,4-protsendise kogutootluse (S&P 500 kogutootlus samal perioodil oli 40,6 protsenti). Teil on täielik õigus vaadata seepeale oma portfelli ja öelda: „Kah mul asi. Parem lasen professionaalidel enda eest investeerida.” Aga kui lisasite Stop & Shopi, kasvas teie 10 000 dollarit enam kui kahekordseks, 21 060 dollarini, mis tähendab kogutootlust 110,6 protsenti ja võimalust Wall Streetil hoobelda (vt lk 39).

Vähe sellest – kui oleksite Stop & Shopi positsiooni suurendanud, nähes selle ettevõtte paranevaid väljavaateid, võinuks teie kogutootlus vabalt ka kaks korda kõrgem olla.

Et saavutada sellist muljetavaldavat tulemust, piisanuks teil vaid ühest suurest võitjast üheteistkümneme hulgas. Mida paremini te ühe konkreetse aktsiaga täppi panete, seda vabamalt võite eksida kõigi ülejäänutega ja olla investorina ikkagi edukas.

ÕUNAD JA SÕÓRIKUD

Vahest arvasite, et *kümnekordne* saab olla ainult mõni pöörane sendiaktisia ja kuuluda mingile veidrale ettevõttele nagu Braino Bio-feedback või Cosmic R&D, millest mõistlik investor suure kaarega mööda läheb. Tegelikult on arvukalt *kümnekordseid* ka teile tuttavate ettevõtete seas: Dunkin' Donuts, Wal-Mart, Toys „R” Us, Stop & Shop ja Subaru, kui mainida vaid mõnda. Need on ettevõtted, mille tooteid olete imetlenud ja nautinud, aga kes osanuks kahtlustadagi, et kui oleksite ostnud koos Subaru autoga ka Subaru aktsiaid, oleksite praegusel hetkel miljonär valmis?

Ometi on see nii. See paljulubav arvutus põhineb mitmel eeldusel: esiteks ostsite aktsiat 1977. aastal põhjast hinnaga kaks dollarit tükk, teiseks müüsite selle 1986. aastal tipuhinnaga 312 dollarit, arvestamata 8 : 1 jagunemist.¹ See on *156-kordne*, mis võrdub rahaliselt 39 kojujooksuga, nii et kui oleksite investeerinud aktsiasse 6410 dollarit (vabalt toleaeagne sõiduauto hind), oleksite võinud välja võtta täpselt miljoni. Päevinäinud romu asemel oleks teil nüüd olnud küllat raha, et osta häärber ja selle garaaži paar Jaguari.

---

1 Terve selle raamatu jooksul seisame silmitsi segadustega, mille tingivad ettevõtete aktsiate jagunemised – kaks ühe vastu, kolm ühe vastu jms. Kui investeerite tuhat dollarit ettevõtte X sjasse aktsiasse hinnaga kümme dollarit tükk ja aset leiab 2 : 1 jagunemine, on teil ühtäkki 200 aktsiat hinnaga viis dollarit tükk. Ütleme, et kahe aasta pärast on aktsiahind kerkinud kümne dollarini ja olete oma raha kahekordistanud. Ometi sellele, kes jagunemisest midagi ei tea, tundub, et olete alles nullis – ostsite aktsiat kümne dollariga ja see maksab endiselt kümme dollarit.

Subaru puhul pole aktsiahind kunagi olnud 312 dollarit. Vahetult enne tippu jagunes aktsia kaheksa ühe vastu, nii et aktsia maksis tipus tegelikult 39 dollarit (312 : 8). Mistahes võrdlustes tuleb seega kõiki jagunemiseelseid hinnatasemeid jagada kaheksaga. Konkreetsemalt on kahedollarine põhi 1977. aastal nüüd jagunemisega korrigeeritult 25 senti (2 : 8 = 0,25), ehkki tegelikult seda aktsiat kunagi 25 sendiga ei müüdüd.

Ettevõtted eelistavad üldiselt mitte lasta oma aktsiahinda absoluutväärtuses liiga kõrgeks ja see on üks põhjuseid, miks aktsiajagunemisi korraldatakse.

STRATEEGIA A PORTFELL

	Ost	Müük	Muutuse protsent
Bethlehem Steel	25,125	23,125	- 8,0%
Coca-Cola	32,75	52,5	+ 60,3%
General Motors	46,875	74,375	+ 58,7%
W. R. Grace	53,875	48,75	- 9,5%
Kellogg	18,375	29,875	+ 62,6%
Mfrs. Hanover	33	39,125	+ 18,5%
Merck	80	98,125	+ 22,7%
Owens Corning	26,875	35,75	+ 33,0%
Phelps Dodge	39,625	21,25	- 38,8%
Schlumberger	81,875	51,75	- 36,8%
(aktsiajagunemistega korregeeritud)			+ 162,7%

STRATEEGIA B

Kõik eelnevad pluss			
Stop & Shop	6	60	+ 900,0%

Tõenäoliselt poleks te teeninud miljonit, investeerides Dunkin' Donutsi aktsiasse sama palju, kui olete kulutanud sõõrikutele – sest kui palju sõõrikuid üks inimene ikka süüa jaksab? Aga kui nädalas kahe tosina sõõriku kõrval (aastas kokku 270-dollarine väljaminek) oleksite 1982. aastal investeerinud sama summa ka aktsiasse, oluaks need neli aastat hiljem väärt 1539 dollarit (*kuuekordne*). 10 000 dollari suurune investeering Dunkin' Donutsisse oleks andnud nelja aastaga 47 000 dollarit kasumit.

Kui 1976. aastal oleksite Gapist ostnud 180 dollari eest kümme paari teksaseid, siis praeguseks oleksid need läbi kantud, aga samal ajal sama rahaga ostetud kümme Gapi aktsiat (18 dollarit tükk oli avaliku esmapakkumise hind) maksid 1987. aastal turu tipus 4672,50 dollarit. 10 000 dollari suurune investeering Gapi oleks andnud 250 000 dollarit kasumit.

Kui oleksite 1973. aastal veetnud 31 päeva ärireisil La Quinta Motor Inni motellides (makstes toa eest 11,98 dollarit öö kohta) ja ostnud kogu majutusarvega võrdses mahus 371,38 dollari eest La Quinta aktsiaid (23,21 tükki), siis kümme aastat hiljem olek-

sid teie aktsiad väärt 4363,08 dollarit. 10 000-dollarine investeering La Quintasse oleks andnud tulemuseks 107 500-dollarise kasumi.

Kui 1969. aastal tuli teil maksta lähisugulase traditsiooniliste matuste eest mõnes Service Corporation Internationali tavan-dibüroos 980 dollarit ja vaatamata leinale suutsite selle kõrvalt investeerida veel 980 dollarit SCI aktsiasse, siis teie 14 aktsiat oleksid 1987. aastal maksnud 14 352,19 dollarit. 10 000 dollari suurune investeering SCI-sse oleks tootnud 137 000 dollarit kasumit.

Kui 1982. aastal ostsite oma esimese 2000-dollarise Apple'i arvu-ti, et lapsed saaksid koolis paremaid hindedeid ja pääseksid ülikooli, ning samal nädalal paigutasite 2000 dollarit ka Apple'i aktsiasse, siis 1987. aastaks oli nende aktsiate väärtus 11 950 dollarit ehk küllalt, et tasuda ülikooli aastane õppemaks.

TAVATEADMISTE JÕUD

Sellise hiilgava tootluse teenimiseks pidite ostma ja müüma täp-selt õigel ajal. Ent isegi kui tipud ja põhjad jäid tabamata, oleks teie käsi kõigis neis eelpool mainitud tuttavate firmade aktsiates käinud paremini kui mis tahes esoteerilistes ettevõtetes, millest me mõle-mad mõhkugi ei mõista.

On üks kuulus lugu Uus-Inglismaa tuletõrjujast. Kunagi 1950. aastatel torkas talle tahes-tahtmata silma, et kohalik Tambrandsi tehase (selle firma nimi oli siis Tampax) laienes metsiku kiirusega. Ta taipas, et selline kiire laienemine ei saa toimuda, kui äri ei edene hästi, ning sellel eeldusel investeeris ta oma perega 2000 dollarit. Ja mitte ainult – järgmise viie aasta jooksul lisasid nad igal aastal veel 2000 dollarit. 1972. aastaks oli see tuletõrjuja miljonär – ja ta polnud isegi selleks ühtki Subarut ostnud.

Kas meie õnnelik investor küsis nõu maakleritelt või muudelt ekspertidelt, seda ma ei tea, aga paljud oleksid talle öelnud, et tema teooria on ekslik ja kui ta tahab raha teenida, siis peab ta piirdu-ma suurettevõtetega, mida ostavad institutsionaalsed investorid, või siis kuumade elektroonikafirmadega, mis olid tol ajal populaarsed. Õnneks talitas see tuletõrjuja oma äranägemise järgi.

Võib-olla arvasite, et just see rafineeritud kõrgetasemeline kõmu, mida eksperdid Quotroni masinate¹ ümber kuulevad, on meie investimisideede parim allikas, aga mina ammutan ideid suuresti samamoodi nagu see tuletõrjuja. Ma vestlen aastas sadade ettevõtete ja veedan pikki tunde tegevjuhtide, finantsanalüütikute ja oma fondijuhtidest kolleegidega aru pidades, aga suurte võitjate otsa komistan ikka töövälises situatsioonis ja sama võib juhtuda ka teiega:

Taco Bell, mille burrito mulle California-reisil suure elamuse pakkus; La Quinta Motor Inns, millest keegi mulle rääkis konkureerivas Holiday Innis; Volvo, millega mu pere ja sõbrad sõidavad; Apple, mille arvuti oli mu lastel kodus ja mida süsteemihaldur ostis hiljem mitu tükki ka kontorisse; Service Corporation International, mille Fidelity elektroonikaanalüütik (kellel polnud tavanditeenuste-ga mingit pistmist, sest tema valdkond oli teine) leidis Texases käies; Dunkin' Donuts, mille kohv mulle väga maitses; ning hiljuti uuen-duskuuri läbinud Pier 1 Imports, mida soovitas mu naine. Tõtt-öelda ongi Carolyn üks mu paremaid allikaid. Tema avastas ka Leggsi.

Leggs on suurepärane näide tavateadmiste jõust. See osutus seitsmekümnendate edukaimaks tarbekaubaks. Kümnendi alguses, enne kui Fidelity Magellani juhtimise üle võtsin, töötasin firmas väärt-paberianalüütikuna. Tundsin rõivatööstust hästi, sest olin sõitnud tekstiilivabrikuid külastades mööda maad ringi, arvutanud rentaab-lust ja P/E suhtarve ning uurinud lõimede ja kudede esoteerikat. Kuid kogu see info polnud väärt niipalju kui Carolyni oma. Ma ei leidnud Leggsi oma uurimistöö tulemusel, vaid Carolyn leidis selle kaubanduskeskusest.

Seal olid kassa juures metallvõrgust kastides pandud välja värvilis-tesse plastmassmunadesse pakitud naiste sukkpüksid. Nende tootja

---

1 Los Angelese ettevõtte Quotron asus 1960-ndatel pakkuma tollal revolutsioonilist elektroonilist börsihindade edastussüsteemi; ettevõtte terminal asendas maaklerite kontoreis telegraafil põhineva „tiksuja” ja sellest sai automaatse hinnainfo sünonüüm. Ka tuntud 1987. aasta filmis „Wall Street” tuleb hinnainfo Quotroni masinatelt. Hiljem ei suutnud Citigroupile müüdnud ettevõtte enam tehnilise progressiga sammu käia ja kaotas kiirelt oma turuosa konkurentidele, peamiselt Bloombergi terminalidele. 1994. aastal maksis Citi Reutersile ligi sada miljonit dollarit peale, et too püsivalt kahjumit teeniva Quotroni üle võtaks. Mõni aasta hiljem sulges Reuters Quotroni lõplikult ja asendas firma terminalid enda omadega. (toimetaja märkus)

Hanes oli korraldamas testturundust mitmel pool USA-s, sealhulgas Bostoni äärelinnas. Kui Hanes küsitles testitavatest supermarketitest väljuvaid sadu naisi, vastas suur hulk, et nad olid tõepoolest äsja sukkpüksid ostnud. Ometi ei tulnud neist enamikule brändi nimi meelde. Hanes oli vaimustuses. Kui toode saab menukiks ilma äratuntava kaubamärgita, siis kujutlege vaid, kuidas see müüma hakkab, kui brändile reklaami teha.

Carolyn ei pidanud olema rõivafirmade analüütik, et mõista Leggsi toote potentsiaali. Tal tarvitses ainult üks paar osta ja jalga proovida. Neil sukkadel oli nõndanimetatud tugevam kude, mistõttu silmad ei hakanud neil nii kergesti jooksuma kui tavalistel sukkadel. Ka istusid need väga hästi, aga põhieelis oli mugavus. Leggsi võisid kaasa osta otse mullinätsude ja žiletiterade kõrvalt, ilma et pidanuks eraldi rõivapoodi minema.

Hanes müüs oma tavalist sukabrändi juba kaubamajades ja sukapoodides. Kuid ettevõtte oli välja raalinud, et naised külastavad neid poode keskmiselt iga kuue nädala tagant, seevastu toidupoes käivad nad kaks korda nädalas, mis annab tavabrändi iga ostuvõimaluse kohta kaksteist võimalust osta Leggs. Sukkpükste müümine toidupoes oli ülimalt populaarne idee. Sellest võis aru saada, nähes, kui paljudel olid kassas plastikust munad ostukorvis. Võis ette kujutada, kui palju Leggsi sukkpükse üle riigi müüma hakatakse, kui uudis levib.

Kui paljud naised, kes ostsid sukkpüksid, poemüüjad, kes nägid naisi sukkpükse ostmas, ja abikaasad, kes nägid naisi sukkpükstega koju tulemas, teadsid Leggsi edust? Miljonid. Kaks või kolm aastat pärast toote turule tulekut võisid astuda ükskõik millisesse tuhandetest supermarketitest ja kohe aru saada, et see on hitt-toode. Edasi oli juba lihtne kindlaks teha, et Leggsi toodab Hanes ja et Hanes on noteeritud New Yorgi börsil.

Kui Carolyn mu tähelepanu Hanesile juhtis, uurisin seda lugu oma tavapärasel moel. See oli isegi parem, kui olin arvanud, seega soovitasin aktsiat Fidelity portfellihalduritele samasuguse veendumusega nagu too tuletõrjuja, kes Tambrandsi ostis. Hanes osutus *kuuekordseks*, enne kui Consolidated Foods, praegune Sara Lee, selle üle võttis. Leggs teenib Sara Leele ikka veel palju raha ja on viimase

aastakümne jooksul pidevalt kasvanud. Ma olen kindel, et Hanes võinuks olla *50-kordne*, kui seda poleks üle võetud.

Leggsi võlu seisnes selles, et sellest polnud tarvis kohe alguses teadlik olla. Võisid osta Hanesi aktsiat esimesel aastal, teisel aastal või isegi kolmandal aastal pärast Leggsi üleriigilist müügiedu ja ikkagi oleksid oma raha vähemalt kolmekordistanud. Kuid paljud seda ei teinud, eriti mitte meespere. Mehed (tavaliselt perekonnas Kaine Investori rollis) olid ilmselt liiga sisse võetud päikeseenergia või satelliitantennide tootjatest ja jäid purupaljaks.

Võtame näiteks minu sõbra Harri Hurdahamba – nimi on muudetud, et vaest õnnetut säästa. Tegelikult oleme kõik natuke tema moodi. See Kaine Investor on just terve hommiku lugenud Wall Street Journalit ja pealekauba veel börsiteemalist uudiskirja, mida ta tellib hinnaga 250 dollarit aastas. Ta otsib järjekordset huvitavat aktsiat, millel oleks piiratud risk, aga suur tõusupotentsiaal. Nii Journalis kui ka uudiskirjas mainitakse tunnustavalt Winchester Disk Drivesi, särava tulevikuga südikat väikefirmat.

Hurdahammas ei tee vahet kõvakettal ja pigitaldrikul, aga ta helistab maaklerile ja saab teada, et Merrill Lynch on just äsja andnud Winchesterile tugeva ostusoovituse.

See ei saa olla lihtsalt kokkusattumus, mõtleb Hurdahammas. Peatselt on ta jõudnud veendumuseni, et väga kaval mõte oleks oma 3000 dollarit palehigis teenitud raha Winchesteri paigutada. Lõppude lõpuks on ta ju oma uurimistöö ära teinud!

Hurdahamba naine Henrietta – ehk Inimene, Kes Ei Mõista Tõsiseid Rahaasju (need rollid võivad olla ka vahetunud, aga tavaliselt mitte) – on just tulnud ostukeskusest, kus ta avastas imehea uue naisterõivaste poe nimega The Limited. Pood oli rahvast pilgeni täis. Henrietta räägib otsekohe oma mehele, millised sõbralikud müüjad seal olid ja veel kui soodsad hinnad! „Ma ostsin Jenniferile terve sügisriiete komplekti,” hõiskab ta. „See maksis kokku ainult kakssada seitsekümmend viis dollarit.”

„Kakssada seitsekümmend viis dollarit?” toriseb Kaine Investor. „Sel ajal, kui sina laristamas käisid, pidasin mina kodus plaani, kuidas

raha juurde teenida. Vastus on Winchester Disk Drives. Nii kindel asi, kui üldse olla saab. Me paneme sinna kolm tuhat dollarit.”

„Loodetavasti sa tead, mida sa teed,” vastab Inimene, Kes Ei Mõista Tõsiseid Rahaasju. „Mäletad Havalight Photo Celli? See kindel asi langes seitsmelt dollarilt kolme viiekümneni. Me kaotasime tuhat viissada dollarit.”

„Jah, aga see oli Havalight. Nüüd on Winchester. Wall Street Journal kirjutab, et kõvakettad on selle aastakümne suur kasvuvaldkond. Miks meie peaksime olema ainukesed, kes sellest kõrvale jäävad?”

Edasisi sündmusi on lihtne ette kujutada. Winchester Disk Drivesil on kehv kvartal või siis tekib kõvaketaste tootmises ootamatu konkurents ning aktsiahind kukub kümnelt dollarilt viiele. Kuna Kainel Investoril pole mingit võimalust mõista, mida see kõik tähendab, jõuab ta otsusele, et targem oleks aktsiad maha müüa, ning ta tunneb kergendust, et kaotas ainult järjekordsed 1500 dollarit – veidi enam kui viis Jenniferi sügisriiete komplekti.

Samal ajal on aga Harri Hurdahambale märkamatuult kerkinud järjepidevalt The Limitedi, tema naisele Henriettale hea mulje jätnud riidepoe aktsia, mis detsembris 1979 maksis (aktsiajagunemistega korrigeeritult) alla 50 senti ja 1983. aastal üheksa dollarit – selleks hetkeks juba *kahkekümnekordne* –, ning isegi kui ta oleks ostnud seda üheksadollarise hinnaga (ja pidanud vastu ühekordse kukkumise viiele dollarile), oleks ta oma raha viiekordistanud, kuna edaspidi rallis aktsia 52,875 dollari tasemele. Päril algusest mõõdetult oli see enam kui *sajakordne*, nii et kui Harri oleks varakult investeerinud 10 000 dollarit, oleks ta selle aktsiaga teeninud üle miljoni.

Realistlikumalt rääkides – kui proua Hurdahammas oleks lisaks riidele kulutatud 275 dollarile pannud 275 dollarit ka aktsiatesse, oleks tõenäoliselt isegi tema pisikesest investeeringust saanud ära maksta tütre ühe semestri õppemaksu.

Aga meie Kaine Investor, kes oleks vabalt jõudnud osta The Limitedi isegi pärast Winchesteri müümist, jätkas abikaasa suurepärase vihje eiramist. Selleks ajaks oli üle riigi juba nelisada Limitedi kauplust ja neist suurem osa alati rahvast täis, aga Harril polnud aega seda märgata. Tema jälgis, mida Boone Pickens teeb Mesa Petroleumiga.

Millalgi 1987. aasta lõpupoole ja tõenäoliselt just enne 508-punktist raputust avastab Harri Hurdahammas lõpuks, et The Limited on tema maakleri ostusoovituste nimekirjas. Lisaks on kolmes eri ajakirjas ilmunud paljulubavaid artikleid, aktsia on võitnud suurte institutsioonide südamed ning seda katab kolmkümmend analüütikut. Kaine Investor taipab, et see oleks täitsa soliidne, väärikas ost.

„Naljakas,” pomiseb ta ühel päeval naisele. „Mäletad seda poodi, mis sulle meeldis – The Limited? Tuleb välja, et see on ka börsil noteeritud. See tähendab, et me saame selle aktsiaid osta. Pealegi päris hea aktsia, kui hinnata selle järgi, mida telekanal PBS äsja näitas. Kuulsin, et ka Forbesis ilmus selle kohta lugu. Igatahes ostab tark raha seda muudkui juurde. Pensionifondist tasuks vähemalt mõni tuhat sinna panna.”

„Kas meil on pensionifondis veel nii palju järel?” küsib umbusklik Henrietta.

„Muidugi on,” lausub Kaine Investor suureliselt. „Ja varsti on tänu sinu lemmikpoole veel rohkem.”

„Aga ma ei käi enam Limitedis ostmas,” ütleb Henrietta. „Kaup on väga ülehinnatud ja pole enam midagi erilist. Teistest poodidest leiab samu asju.”

„Mis see siia puutub?” pahvatab Kaine Investor. „Ma ei räägi ostlemisest. Ma räägin investeerimisest.”

Harri Hurdahammas ostabki aktsiat 1987. aastal kõigi aegade tipu lähedalt 50 dollariga. Varsti alustab aktsia liikumist allamäge 16 dollarini ja umbes poole tee peal müüb Harri oma paki maha, tundes jälle rõõmu, et suutis kahjumile piiri panna.

KAS SEE ON BÖRSIFIRMA?

Mina olen muidugi õige inimene Harri Hurdahamba kallal ilkuma, et ta Limitedi maha magas. Ka mina ei ostnud seda aktsiat tõusu ajal ja ka minu naine nägi ostukeskustes samasuguseid rahvamasse. Ostin Limitedi samuti alles siis, kui firma lugu populaarseks sai ja fundamentaalnäitajad halvemuse suunas pöördusid, ning hoian seda muudkui kahjumiga edasi.